

Nr. 9(155)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2024. gada 2. septembris

ESAM GATAVI JAUNAJAM MĀCĪBU GADAM

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Pēc karstas un vētrām bagātas vasaras, ir pienācis rudens ar skolas laiku. Kāds tas būs: vētrains vai mierīgs, to rādīs laiks.

Latvijas Neredzīgo bibliotēka ir gatava jaunajam mācību cēlienam, jo papildinājusi savu krājumu ar grāmatām, kas noderēs gan mācību procesā, gan izklaidei.

Atgādinām, ka mūsu krājumā ir pieejamas vairākas pielāgotas mācību grāmatas **audioformātā**. Tās visas jūs varat lejupielādēt mūsu platformā BALSS.

Mācību procesā noderēs arī tādas grāmatas, kas pielāgotās **vieglajā valodā**:

- Anna Brigadere «*Sprīdītis*»,
- Rūdolfs Blaumanis «*Velniņi*» un «*Novēles*».
- Latviešu tautas pasaka «*Eža kažociņš*», kas pieejama arī zīmju valodā,
- Stāstu krājums «*Dullais Dauka un citi*» ar Sudraba Edžus, Jāņa Akuratera, Jāņa Poruka, Annas Brigaderes un Jāņa Jaunsudrabiņa stāstiem.

Gada beigās šīm grāmatām pievienosies arī Rūdolfa Blaumaņa «*Nāves ēnā*».

Savukārt lasīšanai pēc izvēles, lai pēc tam par to pastāstītu klasei, iesakām izlasīt tādas grāmatas kā:

- Gunta Bite «*Glezna*» un trīs grāmatas bērniem sērijā «*Elzas piedzīvojumi*»,

- Jens Ahlboms «*Jonotans no Kaiju kalna*»,
- Diniņa Bite «*Briša stāsts*»,
- jauno autoru stāstu krājums «*Stāsti vieglajā valodā. 1. grāmata*»,

kā arī Guntas Bites jaunāko garstāstu «*Pie omītes*». Tas ir stāsts par jaunu meiteni Paulu, kura, pēc vecāku zaudējuma, dzīvo pie omītes un palīdz viņai saimniekot mazpilsētas kafejnīcā «Pie omītes». Pāri ielai atveras konkurējošs franču kūciņu veikals un sākas intrigas. Tomēr sižeta pagrieziena notiek brīdī, kad kādā lietainā dienā kafejnīcā ienāk nepazīstams klaidonis.

Bibliotēkā ir arī dažādas **izglītojošas uzziņu grāmatas** vieglajā valodā. Tagad tām pievienojas trīs jauni izdevumi: «Aleksis», «Ieva» un «Ieva un Aleksis», ko izdevusi biedrība «Papardes zieds».

Grāmatas paredzētas jauniešiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem un viņu ģimenēm. To var izmantot, lai runātu par ķermeņa pārmaiņām, personīgajām robežām, attiecību veidošanu, pasargāšanu no vardarbības, kā arī seksuālo veselību.

Grāmatu tapšanas procesā mūsu bibliotēka bija viena no konsultantiem tekstu adaptēšanai vieglajā valodā, tāpēc vieni no atvēršanas svētkiem notiks arī pie mums.

Grāmatu iznākšanu atzīmēsīm **4. septembrī plkst. 14.00 tiešsaistes raidījumā «KAFIJAS PAUZE ar biedrību «Papardes zieds»»**. To skatīties aicinām vecā-

kus, skolotājus, sociālos darbiniekus un ap-
rūpētājus, jo tajā runāsim par šīs grāmatas
struktūru un metodiku, kā ar to strādāt. Pa-

sākumā piedalīsies biedrības valdes priekš-
sēdētāja Iveta Ķelle un veselības veicināša-
nas konsultante Kitija Kere.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

GLOBĀLAIS GRĀMATU SERVISS ATTĪSTĀS

Uģis Skuja

*LNerB direktora vietnieks skaņu ierakstos
un IT jautājumos*

Domājot par mūsu lasītājiem ārzemēs, kā
arī tiem, kuri vēlas lasīt audiogrāmatas sveš-
valodās, mūsu bibliotēka turpina darbu Pie-
ejamo grāmatu konsorcijs jeb ABC izstrādā-
tajā globālo grāmatu platformā, kas dod ie-
spēju starptautiski apmainīties ar pielāgoto
informāciju dažādos elektroniskos formātos.
ABC piedāvā kopīgu pielāgoto resursu kata-
logu, kurā šobrīd arī lasītāji paši var redzēt
ABC grāmatu katalogu, kā arī iegūt indivi-
duālus kontus un paši veikt lejupielādi.

ABC grāmatu katalogā Latvijas Neredzīgo
bibliotēka integrējusi savu katalogu ar ap-
mēram 2255 bibliotēkās reproducētām au-
diogrāmatām latviešu un krievu valodā.

Tas mūsu bibliotēkai dod iespēju nodro-
šināt divus pakalpojumus — netieši apkalpot
mūsu tautiešus ar redzes traucējumiem vai
citādām lasīšanas grūtībām ārvalstīs, kā arī
piedāvāt saviem lasītājiem pieeju plašam
pielāgotās literatūras klāstam svešvalodās
no visas pasaules.

Ja lasītāju izvēlēto ārvalstīs izdoto audio-
grāmatu mūsu bibliotēka līdz šim nav pie-
prasījusi no ABC un tā nav augšupielādēta
platformā, tad pēc pasūtījuma veikšanas var
nākties gaidīt vairākas dienas, līdz piepra-
sījums tiks izpildīts un faili būs pieejami.

Globālā grāmatu servisa grāmatas var
saņemt klātienē bibliotēkā, iekopējot zibat-
miņā, vai arī attālināti — saņemot uz savu e-
pastu saiti, kas ir aktīva 4 nedēļas, kā arī
autorizējoties un lejupielādējot no vietnes
<https://www.abcgloballbooks.org/search>.

Atgādinām: lai saņemtu mūsu bibliotēkas
piedāvātās audiogrāmatas ārvalstīs, lasītā-
jam jāvēršas tuvākajā savas mītnes valsts
bibliotēkā vai organizācijā, kas ir ABC biedrs.

Izmantojot Globālo grāmatu servisu, tiek
vienkāršots arī starptautisko autortiesību
jautājums. Ja abas organizācijas, kas vēlas
apmainīties ar pielāgoto informāciju, atro-
das valstīs, kas ir parakstījušas Marrākešas
līgumu, tad informācijas apmaiņai nav šķēr-
šļu. Bet, ja informācijas pieprasītājs atrodas
ārpus šīm valstīm, tad servisa nodrošinātāji
pārbauda autortiesību situāciju konkrētajam
darbam.

IESKATS GRĀMATĀ

NEAPTURAMIE MĒS

Dina Kāgane-Kovaļova,

Skaņu ierakstu studijas diktore

Bibliotēkas audiogrāmatu klāstu papil-
dina divas jaunas grāmatas par cilvēces

attīstības vēsturi. Izraēliešu vēsturnieks un
domātājs Juvāls Noass Harari vienkāršā un
izklaidējošā veidā izstāsta *Homo sapiens*
jeb «saprātīgā cilvēka» gājumu no akmens
laikmeta līdz pat mūsdienām. Šīs grāmatas

ir sarakstītas skolas vecuma bērniem, bet būs saistošas arī pieaugušajiem.

Pirmajā grāmatā «**Neapturamie mēs. Kā mēs pārņēmām varu pasaulē**» autors sniedz atbildes uz jautājumu, kā tas nākas, ka no visām dzīvnieku sugām tieši *Homo sapiens* pārņēma varu pasaulē. Tas notika pateicoties cilvēku spējai izdomāt stāstus un noticēt tiem. Stāsti apvienoja lielas cilvēku masas un veicināja sadarbību starp svešiniekiem. Vēsturē iespaidīgākie stāsti, kam ticam vēl mūsdienās, ir reliģija, politika, valsts un nauda. Stāsts var apvienot cilvēkus, bet var arī vērsties pret kādu grupu, veicināt izstumšanu un pat novest līdz karam. Lai izvērtētu stāsta lietderību, autors aicina uzdot jautājumu: vai šī stāsta dēļ kādam nāksies ciest?

Otrajā grāmatā «**Neapturamie mēs. Kāpēc pasaule nav taisnīga**» autors

meklē atbildes uz jautājumu: kā no klejotāja un mednieka cilvēks kļuva par zemkopi un uzņēmās ar to saistītās nedienas. Domādams, ka dzīve kļūs drošāka un pārticīgāka, cilvēks iekrita verdzības lamatās. Domādams, ka «pieradina kviešus», cilvēks sevi nolēma nebeidzamai cīņai ar dabas apstākļiem. Izmaiņas ietekmēja ne tikai ķermeni, bet arī prātu, un cilvēks sāka domāt un just citādi. Radās pilsētas un valstis, jauni likumi un saistības, bet atgriešanās pie klejotāju dzīvesveida vairs šķita tikai kā tālas atmiņas.

Cilvēces attīstībā ir bijuši daudzi trauslaini pavērsieni, un stāsts vēl nav beidzies. Juvāls Noass Harari raksta: «Katrā konkrētā laika posmā norisinās sīkas, ar neapbruņotu aci nesaskatāmas pārmaiņas, un visiem šķiet, ka viss ir tāpat kā agrāk. Taču laika gaitā šīs sīkās izmaiņas sakopojas un kļūst par iespaidīgu veselumu. Jāpiebilst, ka pat paši mamuti nepamanīja, ka izzūd.»

SOLI PA SOLIM

Vineta Bite,
BPDN redaktore

Septembrī Eiropā vienu nedēļu dēvē par sporta nedēļu — #BeActive jeb «Esi aktīvs». Respektīvi: «piecelies pats» un «piecel draugu». Es *piecēlu* savu ģimeni. Latvijā sporta centros vai dabā #BeActive nedēļas laikā notiek ap 400 dažādi pasākumi.

28. septembrī ir lielais #BeActive pārgājiens ar dažādām distancēm. Maršrutam pielāgota «cilpošanas spēle», ko risina mobilajā tālrunī. Ir iespēja iet kopā komandā, vienatnē (ar pārējiem) vai ar četrkājaino draugu! Ļoti interesanti, jo vari iepazīst kādu gleznainu vietu, uzzināt par to daudz jauna, jautri pavadīt laiku un saņemt veselīgas balvas. Tas ir bezmaksas pasākums!

Vairāk par to vari lasīt interneta vietnē <https://beactive.lv/>.

Kustība ir viens no veidiem, kā cilvēks var iegūt laimes hormonu. Tomēr, lai kustību uzsāktu ir jābūt vēlmei, vismaz mēģinājumam to darīt. Pašam ir jāspēr pirmais solis un tad nākamais solis.

Latvijas Neredzīgo bibliotēka palielinātajā drukā ir pielāgojusi norvēģu autora Ērlinga Kages grāmatu «Soli pa solim». Autors atklāj iešanas prieku un nozīmi. Viņaprāt, tie, kas iet, dzīvo ilgāk un labāk. Grāmatā ir atsauces uz zinātniskiem pētījumiem.

«*Kad esmu uzvilcis apavus un ļauju domām klejot, esmu pārliecināts par vienu — spert soli pēc soļa ir pats svarīgākais, ko mēs varam darīt.*»

Cilvēks no dabas spēj piecelties uz divām kājām un tāds sasniedzis visu, kas mums ir šobrīd. Un tomēr, tagad «*pasaule ir iekārtota tā, lai mēs pēc iespējas vairāk sēdētu... Kamēr vien mēs sēžam, valdībām un korpo-*

rācijām ir vieglāk mūs kontrolēt. Iešana var mainīt veselu valsti.»

Grāmata liek padomāt par izvēli iedzert tableti (es nevienu nemudinu atteikties no ārsta izrakstītajām zālēm), pažēlot sevi un atgulties. Vai tomēr izmantot pastaigu kā labākās zāles. Piecelties un aiziet pašam pēc kādas lietas, nevis palūgt, lai atnes. «*Dodoties ceļā [..] Tu nedzīvo citu cilvēku dzīvi. Īsu brīdi tu aizmirsti par pārējo pasauli. Pagātnei un nākotnei nav nozīmes.»*

«Cilvēkam staigājot, nesvarīgas domas un pārdzīvojumi sajaucas ar citiem, kas, iespējams, ir svarīgi. Kaut kas smieklīgs un kaut kas nopietns var iegūt vienlīdz lielu nozīmi.»

Kustībai ir liela saistība ar garīgo. Jau no seniem laikiem cilvēki gājuši svētceļojumos. Tu it kā ej paralēli; gan fiziski, gan garīgi. Sevi iekšēji tu noej ceļu un topi brīvs. Izvēle iet vai neiet ir mūsu ziņā, tāpat kā atrunas.

Vai Jēzus slimajam teica, lai iedzer zāles un iet atgulties? Nē. Viņš teica: «Celies, ņem savu gultu un staigā!»

Leģendārajam alpīnistam Džordžam Melorijam bija slavena atbilde: «Tāpēc, ka tas tur ir.» Pat kalnos kāpēji iet. Vispirms jau līdz kalnam.

Autors domā, ka «*Melorijs savā veidā gribejis mums atgādināt, ka dzīvē obligāti jāpaveic pavisam maz. Nevienam nav obligāti jārāpjas Everestā [..] Ja izvēlies staigāt garus gabalus, tas ir labi; ja paliec mājās sēžam savā krēslā arī tas ir labi. Taču, pārāk viegli pie kaut kā nonākot, var ātri zaudēt*

prieku. Lai nokļūtu augšā, kaut kas ir jāpārvar — aukstums, vējš [..] Patīkams satraukums slēpjas piepūlē, neatlaidīgi kustoties pareizā virzienā.»

Melorijs arī norāda, bieži vien tur, kur tu esi nonācis nekā nav un tu nesaproti kāpēc kāds to dara. «*Tas, kas paliek pāri pēc [..] ceļojuma, ir laime tīrā veidā. Un laime, par spīti visam, ir dzīves galvenais mērķis. Mēs nedzīvojam, lai ēstu vai pelnītu naudu. Mēs ēdam un pelnām naudu, lai dzīvotu.»*

Mums pašiem jāatrod sava atslēdziņa uz laimi. Kādam tā būs iešana, kādam skriešana, kādam meža «pelde» vai pelde ezerā. Nekas nav obligāts. Katra paša ziņā ir saprast, kas viņam der. Laime ir katra paša izvēle.

«Ja mēs turpināsim staigāt arvien mazāk un mazāk, tad vairs nebūsim suga, kuru raksturo, iešana un braukšana ar auto. Gandrīz kā multiplikācijas filmas WALL-E varoņi [..] zaudējuši saskari ar zemi.»

Par kustību un dzīvību ir labs piemērs tiem, kas saka, ka nevar, ka nedrīkst, ka... Paņemiet Ineses Ziņģītes grāmatu. Viņai bija lauzta mugura, taču atrada savu veidu kā tikt uz kājām. Rāpoja, rīvējās un piecēla sevi.

Iesaku septembrī izlasīt «Soli pa solim», noiet dabā soli pa solim (pa pastaigu taku «Sajūti Juglu» gar Juglas ezeru), noiet iekšēji «sevī» soli pa solim un #pieceltdraugu. Lai jums, dārgie lasītāji, jauks rudens! Mēs esam brīvi un mums katram pašam ir izvēle būt laimīgam vai nelaimīgam! Izkāpsim no komforta zonas!

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avizīte**

Izdota Braila un pielāgotās drukas nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālrunis: 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.